

श्रीमंत महाराजा यशवंतराव होळकर यांचे
जन्मस्थान असलेला भुईकोट किल्ला, ता. खेड,
जि. पुणे हे राज्य संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित
करण्याबाबतचा प्राथमिक अधिसूचनेचा प्रस्ताव.

महाराष्ट्र शासन

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :स्मारके-२०२२/प्र.क्र.४९/सां.का.३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : १३ ऑगस्ट, २०२५

शासन निर्णय :-

श्रीमंत महाराजा यशवंतराव होळकर यांचे जन्मस्थान असलेला भुईकोट किल्ला, ता. खेड, जि. पुणे हे राज्य संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित करणेबाबत विहीत कार्यपद्धतीची प्रक्रिया पूर्ण झाली असल्याने व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, चर्नी रोड, मुंबई यांना या शासन निर्णयाद्वारे निदेश देण्यात येत आहेत की, या निर्णयाची सोबतची प्राथमिक अधिसूचना मराठी व इंग्रजी भाषेत महाराष्ट्र शासन सर्वसाधारण राजपत्र भाग-४ मध्ये प्रसिध्द करावी व सदर प्राथमिक अधिसूचनेच्या ३० प्रती अपर मुख्य सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई व संचालक, पुरातत्व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना पाठविण्यात याव्यात.

०२. संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय यांनी सदरहू प्राथमिक अधिसूचनेची प्रत स्मारकाजवळ ठळक ठिकाणी लावण्याची व्यवस्था करावी.

०३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२५०८१३१६४१३२३३२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, चर्नी रोड, मुंबई ४०० ००४.
२. संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय, मुंबई.
३. सहायक संचालक, पुणे
४. विभागीय आयुक्त, पुणे.
५. जिल्हाधिकारी, पुणे.
६. जिल्हा कोषाधिकारी, पुणे.
७. निवड नस्ती, सां.का.३

अधिसूचना

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ३२.
दिनांक : १३ ऑगस्ट, २०२५.

महाराष्ट्र प्राचीन स्मारके : क्रमांक: स्मारके-२०२२/प्र.क्र.४९/सां.का.३,-
व पुराणवस्तुशास्त्र ज्याअर्थी सोबतच्या अनुसूचीत वर्णन केलेले
विषयक स्थळे व अवशेष प्राचीन व ऐतिहासिक स्मारक (यात यापुढे ज्याचा “असे
अधिनियम, १९६०. स्मारक” असा निर्देश करण्यात आला आहे) हे संरक्षित
स्मारक असावे असे शासनाचे मत आहे;

त्याअर्थी आता महाराष्ट्र प्राचीन स्मारके व
पुराणवस्तुशास्त्रविषयक स्थळे व अवशेष अधिनियम १९६०
(१९६१ चा महा.१२) या अधिनियमाच्या कलम ४,
पोटकलम (१) अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर
करून महाराष्ट्र शासन याद्वारे उक्त स्मारक संरक्षित
असल्याचे जाहिर करण्याच्या आपल्या इराद्याची दोन
महिन्याची नोटीस देत आहे;

उक्त स्मारकात हितसंबंध असलेल्या
कोणत्याही व्यक्तीला, ही शासन अधिसूचना राजपत्रात
प्रसिध्द झाल्याच्या तारखेपासून दोन महिन्यांच्या आत
उक्त स्मारक राज्य संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित
करण्याच्या घोषणेस हरकत घेता येईल. आणि पूर्वोक्त
मुदत संपण्यापूर्वी अशा प्रकारची कोणतीही हरकत मा.
अपर मुख्य सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग, मादाम कामा
रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
यांच्याकडे आल्यास शासन त्याचा विचार करील.

अनुसूची

स्थान : मौजे वाफगावं.
सिटी सर्व्हे नं :- २३१

तालुका : खेड

जिल्हा : पुणे

स्मारकाचे नाव : भुईकोट किल्ला - श्रीमंत महाराजा यशवंतराव
होळकर यांचे जन्मस्थळ
मालकी : रयत शिक्षण संस्था, सातारा (बक्षिसपत्राने)
तपशील : हा भुईकोट किल्ला मराठा साम्राज्याचे राजवंश
श्रीमंत महाराजा यशवंतराव होळकर यांचे जन्मस्थळ
आहे. त्यांना सार्वभौम राजा म्हणून ओळखतात. सदर
भुईकोट किल्ला उत्कृष्ट वास्तुशैलीचा नमुना आहे.

संरक्षित करावयाच्या : २१३०४.४० चौ.मी.

स्मारकाचे क्षेत्रफळ

संरक्षित करावयाच्या
स्मारकाच्या सभोवतालचे
क्षेत्र

(महाराष्ट्र प्राचीन स्मारके व पुराणवस्तुशास्त्र
विषयक स्थळे व अवशेष अधिनियम, १९६० मधील
कलम १७ च्या पोटकलम (२) मधील(अ) ते (ड)
पोट-कलम (१) च्या तरतुदीनुसार)

:

संरक्षित करावयाचे एकूण : २१३०४.४० चौ.मी.

क्षेत्रफळ (स्मारकासह)

संरक्षित करावयाच्या क्षेत्राच्या चतुःसीमा :

पूर्व : ओढा

पश्चिम : सिटी सर्व्हे नं. २२५ पै, २२६ पै, २२७ पै,
२२८ पै, २२९ पै, २३० पै.,

उत्तर : सिटी सर्व्हे नं. २४२, २४३, राजेश्वर मंदिर,
४२२.,

दक्षिण : मोकळी जागा व त्यापलिकडे महारवाडा

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

NOTIFICATION

Tourism and Cultural Affairs Department,
Mantralaya, Madam Cama Marg,
Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai – 400 032.
Date :13 August, 2025

Maharashtra
Ancient
Monuments and
Archaeological
Sites and
Remains Act, 1960.

: No: Smarake 2022 / C.R.49 / Sanka3.-

Whereas the Government of Maharashtra is of the opinion that the ancient and historical monument described in the Schedule appended here to (here in after referred to as “the said monument”), should be a protected monument;

Now, therefore, in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of section 4 of the Maharashtra Ancient Monuments and Archaeological Sites and Remains Act 1960, (Mah. XII of 1961), the Government of Maharashtra hereby gives two months notice of the intention to declare the said monument to be a protected monument.

Any person interested in the said monument may, within two months from the date of publication of this notification in the Official Gazette, may raise objection to the proposed declaration of the said monument to be a protected monument. Any such objections which may be received by the Additional Chief Secretary, Cultural Affairs Department, Mantralaya, Madam Cama Road, Hutatma Rajguru Chowk, Mumbai 400032, before the expiry of the aforesaid period of two months will be considered by the Government.

SCHEDULE

**Locality: Wafgaon,
City Survey No. : 231**

Taluka : Khed,

District: Pune

- Name of the monument to be protected** : Shrimant Maharaja Yashwantrao Holkar Birth Place- Bhuikot Killa
- Ownership** : Rayat Shikshan Sanstha Satara. (Through Bakshis Patra)
- Particulars** : This Bhuikot Killa is Birth Place of Shrimant Maharaja Yashwantrao Holkar Dynasty of the Maratha Empire. He was a gifted military leader. British Recognized his as a Sovereign King. This Wada is the best specimen of Architecture.
- Area of the monument to be protected** : **21304.40 Sq.m.**
- Total Area around the Monuments to be Protected** : (Under the provisions of Section 17, Sub-Section 2 (a to d) and Sub-Section (1) of Maharashtra Ancient Monuments and Archaeological Sites and Remains Act, 1960 and Rules made hereunder)
- Total Area around the Monuments to be Protected** : **21304.40 Sq.m.**
- Boundaries** : East : Brook (Odha);
West : CST NO. 225 P, 226 P, 227 P, 228 P, 229 P, 230 P ;
North : CST NO. 242, 243, Rajeshwar mandir, 422;
South : Open Land Ahead Maharwada.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

(Nanda Raut)
Deputy Secretary to Government